

Oponentský posudek na opravenou verzi magisterské diplomové práce

Bc. Lenky Komrskové

Název práce: Subkultura graffiti z genderové perspektivy

Oponentský posudek vypracovala: Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

Předkládaná opravená verze diplomové práce kolegyně Komrskové věnující se genderovému výzkumu subkultury graffiti zaznamenala oproti původnímu zpracování četné změny, a to podle mého názoru vždy ve prospěch kvality textu, ať už se zaměříme na důkladnější provázání teorie se sekundární literaturou či demonstrování analytického přístupu ke zpovídaným respondentům a respondentkám a prezentovaným výsledkům, jakož i na důkladnější propůjčení hlasu ženám-writerkám. S potěšením tak mohu z pozice oponentky konstatovat, že jsem si práci coby „outsiderka“ zkoumané subkultury přečetla znovu s nebývalým zájmem – práce je ve smyslu vzhledu do subkultury vsutku informačně nabytá – a především pasáže od strany 60 po stranu 90, kde se autorka věnuje vnitřní socializaci writerů a writerek a detailněji rozkrývá fungování genderových vztahů a stereotypů, ať již respondenty a respondentkami reflektovaných či nikoliv, považuji za nejzdařilejší část diplomové práce. Diplomantka zde ukazuje, že dokáže s genderem pracovat jako analytickou kategorií a oproti původní verzi si dokáže udržet jistý kritičtější odstup od subkultury, jejíž je členkou. Implicitní vyjednávání výzkumné pozice tudíž v této práci není ani tak patrné v jasně deklarované pasáži Lokace a Pozicionalita na str. 42-44, nýbrž vystupuje do popředí právě ve srovnání s původní verzí práce. Proto oceňuji tento výzkumný i epistemologický posun.

Přesto si dovoluji k práci několik výtek, jak formálních, tak obsahových. Struktura práce nemá zcela logickou vazbu; jako problematické shledávám zařazení metodologické kapitoly takřka do poloviny textu, a to poté, co je již v úvodu naznačeno, že výzkum proběhl pomocí strukturovaných a polostrukturovaných rozhovorů. Dále, vedle těchto rozhovorů se autorka odvolává na kvantitativní výzkum článků z českého tisku, které o graffiti pojednávají (str. 35), tento však není v metodologii zmíněn a navíc se zde nedočteme nic o zkoumaném vzorku. Ten si můžeme domýšlet jen ze seznamu bibliografie, avšak dopočítáme se cca 2-3 článků. Mám za to, že tento aspekt by si v textu zasloužil mnohem větší prostor, mimo jiné i proto, že práce obecně trpí přílišným opakováním již řečených tezí, které však argumentaci nikam výrazněji neposouvají (např. str. 11, 13), mnohdy je jazyk až nepřijatelně kostrbatý a na hranici srozumitelnosti (např. str. 34). Obecně by práci slušela jednak důkladná jazyková editace, jednak logičtější přeskupení opakujících se pasáží a především propracovanější řazení sdělovaných informací. Proč je například maskulinita (dle Kimmela) coby vůči femininitě vymezující se koncept definována až na str. 83, když se jí autorka podrobněji zabývá na str. 37-39, aniž by zde tuto definici jakkoliv zmínila? Či následně pak na str. 60-64, kde řeší výchovu writerů „služebně“ staršími writery, avšak násilné projevy maskulinty zde formuluje spíše jako projevy šikany a nikoliv jako projev hierarchizace v rámci maskulinity? Současně, ani kategorie genderu není v práci nikde definována, tudíž je třeba si domýšlet, s jakým pojetím autorka pracuje. Jinými slovy, čtenář/ka práce obdobně naráží na nosná a zajímavá témata na místech, kde by je nutně nečekal/a a není jasné, proč jsou tato po textu práce takto „rozházena“. Dále je podle mého názoru práce nedostatečně proodkazovaná (ve smyslu použití sekundární literatury), K. Millet je v bibliografii uvedena pod Oates-Indruchovou apod.

Po obsahové stránce bych uvítala, kdyby diplomantka důkladněji diskutovala naprostou odlišnost kořenů, ze kterých vyrostla graffiti scéna v zahraničí a v ČR. Ačkoliv práce uvádí historické odlišnosti – americkou ekonomickou krizi v kontrastu k pádu komunistického režimu a nástupu volného trhu, který graffiti do ČR přinesl -, očekávala bych, že autorka podrobněji zreflektuje otázku vlastní existence subkultury coby vymezení se vůči establishmentu a téma komodifikace subkultury volným trhem v našem kontextu. Toto téma se samo nabízí, neboť bezprostředně poté text diplomové práce řeší otázku, zda graffiti může fungovat jako zdroj obživy. Nejde však tato úvaha proti vlastní ideji

subkultury graffiti? Jistou nekonzistentnost diplomová práce naznačuje: na str. 24 se dva respondenti shodují, že prostřednictvím graffiti „lze dosáhnout kariéry a dobrého výdělku“, avšak hned na straně 26 jiný respondent toto považuje za nemožné. Je zde důvodem „nesrozumitelnost“ graffiti pro veřejnost, jak je zde implicitně naznačeno? A opět, nebyla by snaha vyhovět veřejnosti srozumitelností v konfliktu se založením subkultury? Tyto otázky se opět nabízejí k analýze a navrhovala bych, aby je studentka rozebrala u obhajoby.

K obsahové stránce práce si dovolím ještě jednu výtku: podobně jako v první verzi práce se autorka rozsáhle (str. 29-34) vyrovnává s hypotézami birminghamského CCCS, a sice že subkultura v českém kontextu nemá dělnický původ, neboť se její členstvo rekrutovalo z elitních uměleckých škol. Zaprvé, tuto falzifikaci nepovažuji pro cíle předložené práce za nijak nosnou: CCCS se zaměřilo na subkultury ve Velké Británii obecně, nikoliv konkrétně na subkulturu graffiti, jež navíc vznikla v USA. Zadruhé, cílem diplomové práce, pokud se nepletu, nebylo vyvracet či potvrzovat hypotézy (natož z jiných historických kontextů). Argumentaci by tak dále poponesl spíše detailnější poukaz na zcela odlišný historický a sociální kontext, ve kterém česká graffiti scéna vyrostla, s čímž souvisí i problematické užívání pojmu „ghetto“. Prosila bych diplomantku, aby se k řečenému vyjádřila během obhajoby práce.

Navzdory zmíněným výtkám, jež načrtávám jako možná témata k diskuzi, jsem ráda, že opravenou **diplomovou práci mohu doporučit k obhajobě a navrhnout hodnocení „velmi dobře“**.

28. srpna 2013

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová